

Kolázott iskolák Lakitelken

TALÁLKOZÁS LEZSÁK SÁNDORRAL

Országos ügyekben fáradozik. A politikai hangorkán közepette is csöndesen építkezik. Tanít, népfőiskolát alapít, emigrációs múzeumot szervez, a Lakitelek Alapítvány vezetőjeként emberek ezrein segít. S mindeközben a Magyar Demokrata Fórum meghatározó személyisége. Bennünket azonban most nem a politikus érdekelt, hanem a karizmatikus ember, aki a kivont kardok pengévilánásaira az alkotás mosolyával válaszol.

● *Múlt év őszén ön Lakitelken népfőiskolát alapított. Tanulási szelmástechnikai tanfolyam indult, munkanélküliek átképzése folyt. Idén tavasszal megkezdte munkáját a Kolácsi, a Széchenyi, a Vörösmarty Kollegium, illetve két vállalkozói tanfolyam és egy szociál-gondozó-képző. A népfőiskolán milyen speciális oktatásban részt-sítnak a hallgatók?*

– Az elmúlt két évhez képest Lakitelek sajátos találkozhelyé vált. Az országban azonban ma-sutt is szerveződtek olyan közös-segek, amelyek a rendszerválto-zatát követően táplálják. Ma-egyarországon a népfőiskolai mo-z-galomnak hagyománya van. Gon-doljon akár a két világháború kö-zött, akár az azt megelőző idő-zakra. A hajdani elmények újra fölérőddtek. Számomra ez az egyetlen elfogadható képzési for-sra, melyben a magam elképze-lését is megvalósíthatom. Így tör-tént, hogy megvásároltuk Lakitel-ken a Szikrai Állami Gazdaság Kutató Intézetének egy részét, ahol a népfőiskola működik.

A Kolácsi, a Széchenyi és a Vörösmarty Kollegium képzési ideje kétféle: negyedévente három napra találkoznak a hallgatók, nyáron pedig egy hetet Lakitelken

töltenek. Mindhárom kollegium-ban körülbelül hatvanan vesznek részt, akik a gazdasági, pénzügyi kérdések mellett a magyar külde-testudartól, táji és honismerettől halhatnak előadásokat; megta-nulhatnak egy idegen nyelvet, s az alapképzésen túl elmélyülhetnek egy-egy szakterületen.

A jelenlegi összetételre sok-rétű. Hallgatóink között szerepel-nek pedagógusok, népművelők, vállalkozók, háziasszonyok. A 180 hallgató körülbelül 130 tele-pülést képvisel. Összel angol, s ré-met nyelvtudást indítunk, s re-ményeink szerint elkezdődnek a vállalkozói és gazdasági tanfo-lyamok.

● *Hamarosan indul a Mikes Kollegium is helyi szerkesztők, új-ságírók részére. Mi célból?*

– Az elmúlt néhány évben na-egyon sok támogatást kérő pályá-zást érkezett a Lakitelek Alapít-ványhoz. Faivak, kis városok he-lyi lapjai kerestek meg bennün-kül őket tíz-husz-harmincezer fo-rinttal. Ez idáig több mint ötszáz helyi lapot támogatunk. Ezek-nek az újságoknak a lapszerkesz-tőit – havonta ötszáz újságíró-t – látjuk majd vendégül, akik két-három nap alatt lapszerkesztői is-

mereket kapnak, illetve megis-mekedhetnek egymás lapjával, ötleteket gyűjthetnek.

● *Júliusban az emigráció a ha-zai címet kiáltással a lakitelei népfőiskolán megnyitott az Emigrá-ció Gyűjtemény. Ebből az alka-lomból önök felhívást tettek közre, melyben a gyűjtemény gyarapítá-sára szólították fel honfitársaikat. Hol őzik majd az emigráció vá-raiban sokfelől érkező kincseket?*

– Reményeink szerint a népfő-iskola a magyarság egyik szelle-mi központja lesz. Terveink sze-rint november végén felépült a Kolácsi-ház, ahol helyet kap az emigrációs múzeum állandó kiál-tása. A vendégházban pedig, ahol körülbelül száz ember szál-lását biztosítjuk majd, minden szobának neve lesz. Az ausztrál szobában például a falakon az ausztráliai magyar emigrációs élet dokumentumai lesznek lát-hatók. Így válik a múzeum egy-része élővé. A Kolácsi-házban épül egyébként egy 250 férőhe-lyes tanácskozóterem is.

Hadd említsen meg: az Antoló-gia Kiadó gondozásában nemrég jelent meg a *Kereszt a más kenyere* című kötet, mely a Lakitelek Ala-pítvány által megindított emigrá-ció pályázat műveinek izgalmas, érdekes részleteit tartalmazza. A hétszáz oldalas kötet Ausztráliá-tól Észak-Amerikáig, Dél-Afrika-tól Svédorszáig mutatja be a szé-t-szoatott magyarság sorsát. Kö-veket pályázatunkat is hamar-o-san meghirdetjük az emigráció ré-

sztére, melyben feldolgozhatjuk egy-egy közösség, például cser-kecsapal, egyházi jellegű intéz-mény vagy újság történetét. Eze-ket a pályamunkákat később az emigrációs füzetek sorozatban megjelentetjük, aztán az emigrá-ció archívumban őrizzük.

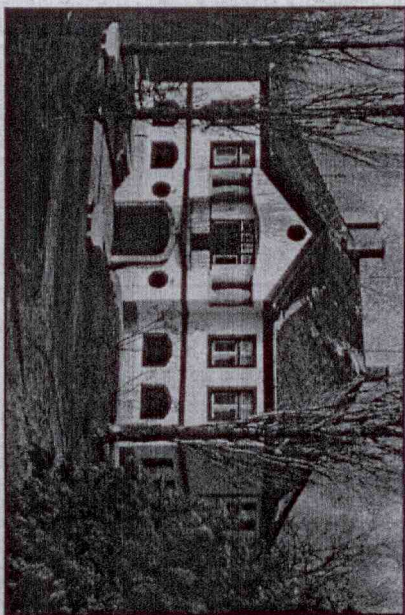
● *A három éve alakult Lakite-lek Alapítvány számos jó ügyet szolgál: közösségeket, nyugdíja-sokat, szellemi műhelyeket támo-gatott. Kérem, összegezze az ala-pítvány eddigi munkáját!*

– Körülbelül negyezer kéré-l-met támogatunk: 510 nyugdíjast, 1332 közművelődési intézményt. Közel kétszáz ösztöndíjasunk volt, több száz helyi kiadvány, könyv megje-le-nését finanszí-roztuk. Körülbe-lül kétszáz világ-háborús vagy 56-os emlékmű felállítását segí-tettük. Célamo-gatásokra 128 millió forint állt rendelkezésünkre. A hírszerle-sekkel ellentel-ben az alapít-ványunk nincse-nek milliárdjai, és állami támo-gatást sem kap-tunk.

● *A Lakitelek Alapítvány tá-mogatásával néhány évvel ezelőtt megalakult az Antológia Könyvki-adó. Az idei könyvtárlátogatás kö-zött jelentkezték. Közöttük volt Yves de Daruvar Thiamonról szóló kötet, Juhász László, a Szabad Európa Rádió szerkesztőjének könyve. Milyen további művek megjelentetését tervez a kiadó?*

– Rövidesen az olvasók kezébe kerül *Forrai Sándor* munkája az ősi magyar rovásírásról. Hamarosan megjelentek a paraszti ömle-tírások szemelvénygyűjteménye. Két éve foglalkozunk a második világháborúban elhunyt áldoz-a-tok névsorának a feltérképezé-sével. A Lakitelek Alapítvány tá-mogatja azt az irattárat, ahol az adatokat őrzik és feldolgozzák. Így jövőre *Katonák* címmel elké-sztül a háborús veszteségeinket feldolgozó adattár mintegy tízen-három kötetben.

● *1987-ben, a híres lakiteleki sátor házgyárjaként ön többek között ezeket a gondolatokat fo-galmazta meg: „Ki kell szakad-nunk a nomád éreteltségtől lehegy-zetből... Vagy éljük tovább a job-bító szándékot és elpozaro vegetá-lo meg sorsát, vagy megpróbáljuk a lehetetlent, hogy elérjük a lehetse-gest.” Hogyan látja ma, kiszakad-tunk-e a nomád éreteltségtől lét-volt, több száz helyi kiadvány, könyv megje-le-nését finanszí-roztuk. Körülbe-lül kétszáz világ-háborús vagy 56-os emlékmű felállítását segí-tettük. Célamo-gatásokra 128 millió forint állt rendelkezésünkre. A hírszerle-sekkel ellentel-ben az alapít-ványunk nincse-nek milliárdjai, és állami támo-gatást sem kap-tunk.*

A népfőiskola vendégháza, ahol minden szobának neve lesz

helyzetből? Megtaláljuk-e a lehet-séget?

– Megvan a lehetőség a kisza-kadásra. A változást sajátos mo-don fájdalommal éljük meg, de ez az ország nem vegetál. Emlé-keztetem a múlt századnak arra a korszakára, amikor a polgároso-dás megindult Magyarországon: csodálatos, nagy terek születtek; épületek, hiak épültek, ugyan-akkor a kollektívum nemzeti ál-dalomról szólt. Ma ugyancsak a folyamatos éljük. Am a fájdalom közepette igentis életetérő nép-vagyunk.

● *Szintén a lakiteleki sátorban hangzott el ez is: „Féllek a népet-amió politikus paramand hajlamá-tól, a kienyészési eszközömben-től, a kienyészési bevakozásaitól, a tehertelenségtől, a tájékozatlan-ságtól, jellek a gyáva politikusok-tól, a cicseregő elméletektől, a tárgyatlanság szorongás állapotától, a helyi kis házdrámkától, a provo-kációtól, a réthetlek képződségtől, a valódságot megtagadó, büntüni-kellő kampányoktól, jellek a rossz politikától.” A lakiteleki tanácsko-zás óta eltel hat év. Mészáros-e az akkor megfogalmazott jellemei, esetleg győriük-e más jellegű jé-lemei?*

– A fellelmelek átalakultak, ezek ma már fellelmelek és aggodalmak. Az esély adott. Egyszerűen meg kell tanulnunk küzdeni öma-gunkért, egy kö-zösségért, a nem-zetért. Sokan ha-mar föladják, el-tolódhatnak a köny-nyebb megoldás felé. Nem kérde-zik meg öma-gukról: és mit te-hetnek én?

● *A Frick, a vál-lalkozó című tv-filmben hangzik el a következő: „Nem várni egy asszony, azt mondták: ál-dott állapotban van, majd később, hogy viselős. Ma pedig: tehets-e van? Csangóforldó az áldott álla-potban lévő asszonyra örmemel tekintenek: jövője lesz. Ez a példa mutatja azt, hogy szemléltetvélás nélkül elképzelhetetlen a rend-szerváltozás.*

● *Tehertelenség – sokak szerint – csodálásra méltó. Ért-e Lisen kö-zelégét?*

– Némiké nagyon nehéz vol-na... De ez mar a következő be-szélgetésünk első mondata le-bet...

FRIGYESY ÁGNES